

הספריה הערבית של אסתר עגנון

”

”מאז ביקורה הראשון בארץ ישראל, לפני מלחמת העולם הראשונה, הבינה אמא [אסתר עגנון] שאם רוצים לחיות כאן, לא די לדעת עברית, חייבים לדעת גם ערבית. מיד עם שובה לגרמניה התחילה ללמוד ערבית, התחילה והמשיכה כל חייה. יש שלמדה יחידה ויש שהצטרפה אליה ידידתה הלני בארט. [אחי] חמדת מספר שעבר ליד החדר שבו למדו ושמע שיחה בגרמנית, אלא שלא הבין אף מלה, המלים היו זרות ולא מובנות. זה היה פשוט המבטא הגרמני שהתערב בשפה הערבית. לאחר שנים הצליחה אמא לדבר במבטא יותר נכון. היו לה מורים שונים. אחד מהם היה יעקב יהושע, אביו של א"ב יהושע. גם הוא היה סופר, וכתב כמה ספרים על יהודי ירושלים. המורה האחרון שלה היה מורה ערבי. במשך השנים התיידדנו אתו [. . .] את כל זמנה הפנוי מהעתקה [העתקת כתבי יד של עגנון במכונת כתיבה] ומניהול הבית הקדישה אמא ללימוד ערבית.”

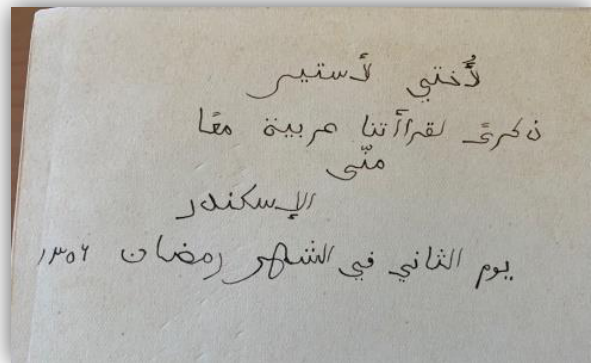
אמונה ירון, **פרקים מחיי** (הוצאת שוקן, עמ' 63)

עם מותה של אסתר עגנון ב-1973 חלק מספריה בערבית הגיעו לנכדתה, יעל בלאו, שלמדה לשון ערבית ואחר כך למדה באוניברסיטת בן-גוריון שנים רבות. בין הספרים הללו נמצא **תרגום חמשה חומשי תורה בלשון ערבית לרבנו סעדיה גאון** (ברלין 1893), עותק שכנראה הוצא מספריית בית המדרש לרבנים בניו יורק (JTS) ונושא את חותמת המוסד. כמו כן **ספר איוב בערבית עם פירוש ר' סעדיה גאון** (אלטונה 1889) ו**שמונה פרקים להרמב"ם בערבית המקורית עם תרגום לגרמנית** (ליידן 1903). המעניין ביותר הוא **חבור יפה מהישועה להחכם רבי נסים בן רבי יעקב**, זה רבנו נסים גאון, מאה 11, תוניסיה (הוצאת אוניברסיטת ייל 1933), עם הקדשה בערבית:

לאחותי לאסתר
 זכרון לקריאתנו ערבית ביחד
 ממני

אלכסנדר

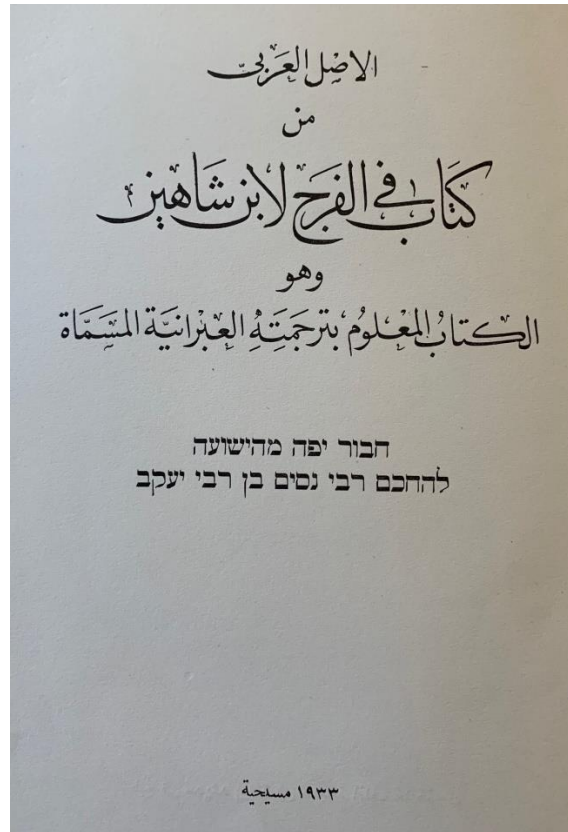
יום ב' בחודש רמאדן 1356 [=5.11.1937]

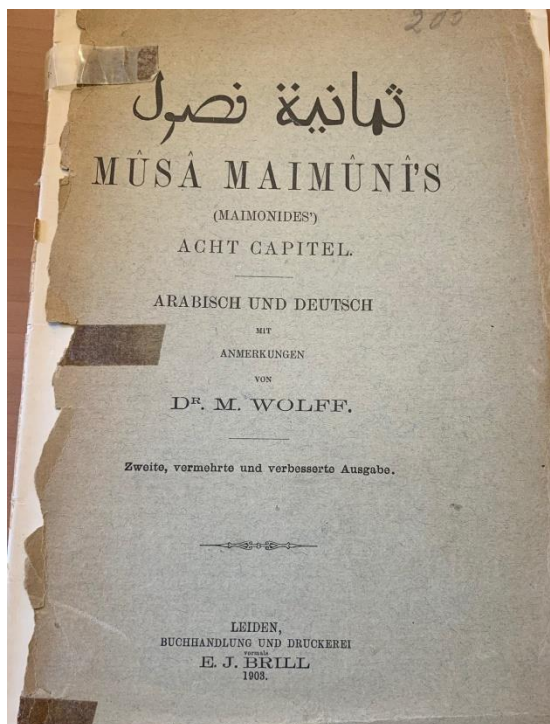
ד"ר אלכסנדר מרכס (1878-1953) היה אחיה הגדול של אסתר עגנון. ב-1903 התמנה כפרופסור להיסטוריה בבית המדרש לרבנים בניו יורק (JTS). שמו נודע כספרן האגדי ב-JTS והוא פיקח על ניהול הספריה בתקופת צמיחתה **כאוסף היהודי הגדול ביותר בעולם**.

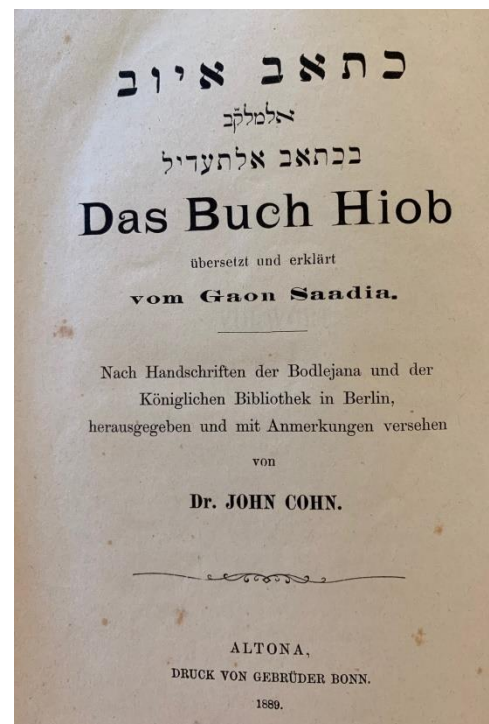
אסתר עגנון ואחיה פרופ' אלכסנדר מרכס

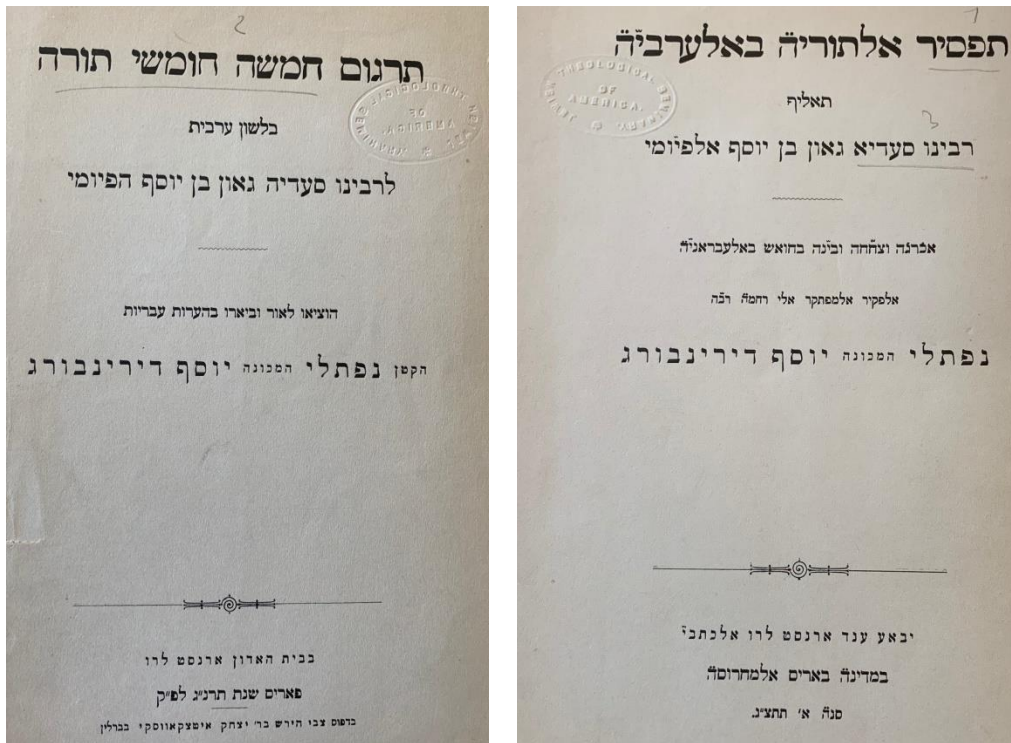
ספרו של רבנו ניסים גאון

שמונה פרקים להרמב"ם בערבית המקורית
ותרגום לגרמנית

ספר איוב בתרגום רבנו סעדיה גאון

חמשה חומשי תורה בתרגום רבנו סעדיה גאון (פריז 1893)

חותמת ספריית בית המדרש לרבנים דאמריקא (Jewish Theological Seminary)

תודתנו לד"ר יעל בלאו על תרומת אוסף ספרי הערבית של סבתא אסתר, שבעה ספרים וחבורות "שבו הביתה" לספריית בית עגנון בימים אלה.

